

SUNDHEDSSTYRELSEN

[corona | covid-19]

Inspirations- katalog

Inspirationskatalog til pædagogiske aktiviteter,
der tager højde for Sundhedsstyrelsens retningslinjer
for dagtilbud under corona-epidemien

Indhold

Inspiration til pædagogiske aktiviteter under corona-epidemien	3
1. Hænder er dejlige! (Alsidig personlig udvikling)	4
2. Alle kroppe med, Blik & Klap og Fælles fortælling (Social udvikling)	7
3. "Hør, hvad jeg tegner" og skiltemaling (Kommunikation og sprog)	10
4. Corona-rap (Krop, sanser og bevægelse)	13
5. Naturskattejagt og sæbeproduktion (Natur, udeliv og science)	17
6. Fællesskabscirklen (Kultur, æstetik og fællesskab)	21
Her kan du finde yderligere inspiration	25

Inspiration til pædagogiske aktiviteter under corona-epidemien

Sundhedsstyrelsen har som konsekvens af corona-epidemien opstillet en række sundhedsfaglige retningslinjer, som skal følges i alle landets dagtilbud. Fra den ene dag til den anden skal alt lige fra den fysiske indretning og de daglige rutiner til arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan gentænkes.

I dette inspirationskatalog fokuserer vi på, hvordan man kan arbejde inden for de seks læreplanstemaer under de nye forhold samt relatere til emner som smittespredning og hygiejne på en pædagogisk relevant måde. Vi har ladet seks fagpersoner give deres bud på aktiviteter, hvor fællesnævneren er, at de kan gennemføres i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens retningslinjer for dagtilbud.

Hvert forløb tager afsæt i et af de seks læreplanstemaer, der hver har to brede læringsmål. I tråd med den helhedsorienterede tænkning i den styrkede pædagogiske læreplan kan alle forløb selvfølgelig relateres til flere læreplanstemaer. Inddelingen er foretaget for at anskueliggøre, at aktiviteterne samlet set kommer rundt om alle læreplanstemaer.

I den kommende tid vil det pædagogiske personale gøre sig mange nye erfaringer med, hvordan de bedst håndterer den nye situation, de står i. Og derfor skal disse seks aktiviteter ses som et første bud. Vi håber, at vi med disse aktiviteter kan være med til at understøtte den kreative ideudveksling, der er godt i gang, hvor vi i fællesskab udvikler og deler en ny god praksis under corona-epidemien.

Alle seks aktivitetsforløb er bygget op efter samme skabelon, så det er let at danne sig et hurtigt overblik over, fx hvilke materialer aktiviteten kræver, og hvor omfattende den er at forberede.

Sundhedsstyrelsen opdaterer løbende sine forholdsregler på sundhedsområdet i forbindelse med coronavirus, som kan have betydning for tilrettelæggelsen af aktiviteter. Du kan holde dig opdateret på sst.dk/corona.

Inspirationskataloget er udarbejdet i samarbejdet mellem Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og Akademisk Forlag

Hænder er dejlige!

(Alsidig personlig udvikling)

Fagpersonen bag aktiviteten

Rikke Yde Tordrup er cand.psych., autoriseret psykolog og specialist i klinisk børnepsykologi. Hun holder foredrag om udviklingspsykologi og forældresamarbejde og er kendt som ekspert i DR2-programmet "Hvem passer vores børn?". Hun er desuden forfatter til bl.a. *Markante forældre* (2017), *Udviklende øjeblikke* (2019) og *Barnets perspektiv* (2020).

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Alsidig personlig udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af bl.a. alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

(§ 3 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer)

Tankerne bag aktiviteten

De fleste børn vil have oplevet et øget fokus på deres hænder og håndhygiejne under corona-epidemien. Forældrene har måske irettesat barnet for at bruge sine hænder, fx ved at samle noget op fra gaden eller røre ved ting i supermarkedet. Når barnet kommer i dagtilbud igen, vil det atter opleve et øget fokus på sine hænder fra det pædagogiske personale. Der skal vaskes hænder ofte, og legetøj og overflader vaskes ofte af.

Som modvægt til dette store fokus på håndhygiejne foreslår jeg at sætte fokus på alt det forunderlige, man kan med sine hænder, og at skabe en masse udviklende øjeblikke om hænderne, som kan give barnet en god selvforfølelse. For mig er det selve formålet med aktiviteten, og det er derfor mindre vigtigt, om den stikker af i uventede retninger. Mit fokus er altså på at skabe masser af udviklende øjeblikke om:

- At man passer på sig selv og hinanden ved at vaske hænder (omsorg og selvomsorg).
- At hænderne er forunderlige (udforske og erfare sig selv).
- At mødes om noget 'fælles tredje' (altså hænderne) (understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem).

Aktiviteten

Aktiviteten kan oplagt foregå i de små børnegrupper, der er etableret som følge af de nye retningslinjer. Gruppens børn samles enten ude eller inde i en stor rundkreds eller ved et stort bord.

- **Åbning:** Den voksne lægger op til snak om hænder, fx ved at åbne med: "Vi vasker rigtig meget hænder for tiden, hvorfor tror I, at vi gør det?" (Børnene svarer alt efter alder. Måske svarer de noget med beskidt, virus, syg, og enkelte nævner måske corona). Det er vigtigt kun at gå videre med det, børnene nævner, og følge deres spor.
Den voksne samler relevant op, fx "Det er nemlig rigtig. Vi vasker hænder, fordi de bliver beskidte/der kan være virus på/der kan være sygdom på/corona på osv. Det er, fordi vi voksne gerne vil passe godt på jer." "Vi mennesker kan slet ikke undgå at få beskidte hænder, fordi vi bruger hænderne til så mange spændende ting. Jeg vil gerne snakke med jer om alt, hvad man kan med sine hænder."
- **Gruppensnak:** "Kan I komme på noget, vi bruger vores hænder til?" Herefter følger en brainstorm, hvor den voksne sørger for, at børnene kommer rundt om forskellige dimensioner, og for at anerkende børnene for alle deres bidrag, fx:
 - **Relationelt:** kramme, holde i hånd, kærtegne, kilde, massere.
 - **Undersøgende:** mærke, om noget er koldt eller varmt, slimet eller hårdt osv.
 - **Kommunikativt:** række hånden op, vinke, fagter, tegnsprog, skrive.
 - **Praktisk:** holde skeen, løfte tunge ting, holde på cykelstyret, pille næse.
 - **Skabende:** tegne, modellere, klappe, spille klaver, lave skyggebilleder.
- **Afprøvning:** Nu skal hænderne afprøves. Her er det oplagt, at den voksne kæder børnenes erfaringer sammen: "Se, Markus kan lave en skygge-krokodille, skal vi alle prøve at lave en krokodille?", "Ih, Eva, du synes vist, at det er dejligt at æ dig selv på kinden, kan I andre også lide det?", "Og Niklas, du ser ud, som om du kan lide at bruge hænderne til at klappe med. Lad os lige synge sangen om at klappe." Det vigtigste er, at der skabes masser af udviklende øjeblikke mellem den voksne og det enkelte barn og imellem børnene.
- **Evt. fastholdelse/dokumentation:** Børnene kan til sidst få mulighed for at tegne deres hænder af på papir, og de ældste kan måske tegne alt, hvad hænder kan, rundt om dem. (Tegningen vil kunne danne afsæt for snak om dagen med forældrene ved afhentning, og måske vil der blive snakket videre og skabt flere udviklende øjeblikke om hænder derhjemme).
- **Afslutning:** Det er godt at passe på sine hænder – vaske dem og måske slutte af med dejlig håndcreme eller solcreme. (Det er dejligt at føles ren, og at smøre hænderne ind er selvomsorg).

De mindste børn

De mindste børn vil ikke kunne sætte så mange ord på, men vil alligevel have glæde af at udforske deres hænder med et positivt fokus. De vil kunne føle deres hænder og lave fagter med dem. De kan fx afprøve at vinke, at æ sig selv på kinden, at blive masseret blidt af den voksne osv., og de kan lave fagter til diverse sanglege. Og håndcremen til sidst skal nok vække lykke.

Udfordringer og muligheder

De nye retningslinjer skaber mange udfordringer i dagtilbuddene, men inddelingen i mindre grupper med fast pædagogisk personale giver gode betingelser for at skabe masser af udviklende øjeblikke, som styrker tilknytningen mellem børn og voksne og understøtter relationen mellem børnene. Hvis børnene ikke har lyst til at vaske hænder, samles med fokus på hænder eller få creme på hænderne til sidst, må børnene ikke føle sig forkerte. Børnene må spejles i, at den voksne har set dem, og at det er OK, det, de føler. Den voksne må i stedet prøve at anspore og motivere, fx "Hov, Marcus, du ser ud, som om du slet ikke har lyst til at vaske hænder. Sådan kan vi alle sammen have det indimellem. Jeg vil gerne hjælpe dig, kan du mon selv trykke sæben ud?" Spejling, anerkendelse og ansporing er vejen frem.

Forberedelse

Aktiviteten kræver minimal forberedelse, men inden den igangsættes, bør man overveje:

- Hvad er relevant (og især ikke relevant) for børn at få at vide om coronavirus? 0-3-årige vasker bare hænder, fordi de voksne beder dem om det, og 3-6-årige kan vide lidt mere. Kun de allerstørste børnehavebørn kan forstå, at virus kan sætte sig på hænderne, og at det er derfor, at de skal vaskes. Det er ikke hensigtsmæssigt, at børnene selv får tildelt et ansvar for, at de skal vaske hænder, så de ikke smitter nogen. Det er de voksnes ansvar at tænke i smittekæder, ikke børnenes.
- Hvilke funktioner eller egenskaber ved hænderne vil man gerne snakke om, og hvilke vil det være sjovt at afprøve?
- Hvordan tackler man det, hvis nogle børn ikke ønsker at være med? (Måske er det helt OK bare at kigge på, det får børn også meget ud af).

Materialer

- Håndsæbe.
- Håndcreme eller solcreme (den voksne giver hvert barn en lille klat i hånden).
- Evt. tegnepapir (og tegnebrætter, hvis aktiviteten foregår udenfor).
- Blyanter eller tusser, der kan rengøres eller kun bruges af et barn.
- Evt. andre rekvisitter, som kunne understøtte aktiviteten – især de mindre børn vil kunne have glæde af at røre. Disse skal kunne rengøres eller smides ud efter brug.

Videre arbejde

Børnene er i disse tider i risiko for at få en selvfornekkelse af deres hænder som fx urene, smittebærende og 'farlige'. Det er oplagt generelt at være opmærksom på også at fremhæve de positive dimensioner ved hænderne.

Når hænder er beskidte, er det udtryk for, at de har grebet fat i verden. At de har udforsket. At de har leget. Hænder kan også føles godt rene, og de kan vise kærlighed ved at holde i hånd med en voksen, og kramme deres familie. Der er uendelige muligheder i at arbejde videre med at give børnene gode selvfornekkelser i udviklende øjeblikke om deres hænder og derved skabe udvikling i den alsidige personlige udvikling.

Hænder er dejlige!

Alle kroppe med, Blik & Klap og Fælles fortælling

(Social udvikling)

Fagpersonen bag aktiviteten

Lasse Stenmann Jørgensen er uddannet pædagog og cand.mag. i pædagogik. Han er lektor i dagtilbudspædagogik ved UCSYD Pædagoguddannelsen og er medforfatter på kapitlet "Pædagogens deltagelse i små børns lege" i bogen *Legens Magi* (2019).

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Social Udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

(§ 3 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer)

Tankerne bag aktiviteten

Sundhedsstyrelsens retningslinjer for hygiejne og fysisk kontakt mellem børnene kalder på en særlig pædagogisk opmærksomhed på at skabe et læringsmiljø, der fremmer relationer og fællesskab. Særligt for de yngste børn i dagtilbud er deres sociale fællesskaber kropslige. Derfor præsenterer jeg nogle aktiviteter, som handler om at få børn til at blive opmærksomme på hinanden, men uden unødvendig kropskontakt og uden brug af (smittebærende) materialer. Derudover har jeg tre anbefalinger, som ligger til grund for aktiviteterne. Jeg anbefaler:

- At italesætte børns handlinger og intentioner, da det hjælper børn med at forstå og se hinanden i samspillet. Særligt vigtigt for arbejdet med de mindste børn.
- At være særligt opmærksom på børns kropslige og verbale signaler og at inddrage og forstørre det enkelte barns bidrag for resten af fællesskabet, så det oplever at være en ressource.
- At turde slippe kontrollen og lade børn opleve medbestemmelse i både pædagogisk planlagte aktiviteter og i legen – også når den voksne deltager i den.

Aktiviteten

Alle kroppe med

Denne aktivitet er rammesat af den voksne, men indholdet skabes med børnene. Aktiviteten er velegnet til børn i vuggestuen og dagplejen og kan igangsættes både inde og ude – der skal blot være plads til at bevæge sig.

- Når børnene er fordelt ud over et gulv eller udeområde, lægger den voksne ud med fx at lave en fjollet bevægelse, klappe med hænderne mellem benene eller trampe rytmisk i gulvet. Den voksne skal dramatisere bevægelserne som en invitation rettet mod børnene.

- Børnenes kropslige bidrag bliver imiteret, italesat og udvidet, ved at den voksne fx siger: "Se lige Malthe! Han går næsten som en hund?" Hvorefter den voksne bevæger sig som barnet og kan tilføje et 'bjæf'.
- Børnene kan derved opleve at indgå i fællesskabet med de andre børn og få en oplevelse af at være en ressource for børnenes kropslige fællesskab, fordi den voksne synliggør barnets bidrag og italesætter dets handlinger.
- Variation: Musik kan tilføjes for at skabe stemning og mere dansende bevægelser.

Blik & Klap

Denne aktivitet sætter fokus på fællesskab og samarbejde, fordi alle her er uundværlige. Aktiviteten fungerer godt for de ældste børnehavebørn, især i mindre grupper. Den voksne samler børnene i en rundkreds med god plads imellem hvert barn. I denne aktivitet øver både børn og voksne sig i at være opmærksomme på andres kropslige og verbale bidrag. Aktiviteten rummer en *etablering*, en *opbrydning* og en *genetablering* af rundkredsens *Blik & Klap*.

- **Etablering:** Aktiviteten går ud på, at den voksne starter med at etablere øjenkontakt med barnet til venstre, og når øjenkontakten er skabt, sender igangsætteren (den voksne) et klap i egne hænder rettet mod barnet. Klappet modtages og sendes videre til næste barn (blik og klap) i rundkredsen (mod uret), til klappet er nået hele vejen rundt.
- **Opbrydning:** Efter at have øvet *etablering* nogle omgange introduceres *opbrydning*. Når blik og klap har været nogle gange rundt, må alle begynde at bevæge sig rundt, væk eller på tværs – men børnene skal huske, hvem de får blik og klap fra, og holde øje med, hvor det andet barn, som skal sendes et blik og klap til, befinder sig. Samme rækkefølge som under etablering skal overholdes under opbrydning. Her øver børnene sig i at fastholde opmærksomheden rettet mod deres legekammerater.
- **Genetablering:** Før opbrydningen er sat i gang, aftales et sted at genetablere aktiviteten. Hvis aktiviteten laves i skoven, kan aktiviteten etableres ved en bænk og genetableres ved en træstub. Aktiviteten er slut, når alle står i rundkredsen – men husk, at det skal være i samme rækkefølge, som da den startede.
- **Variation:** I stedet for klap kan der sendes selvvalgte lyde, fx dyreløde, hvor enten alle børnene lyder som samme dyr, eller børnene får lov at vælge deres eget dyr og egen lyd. Den voksne kan også motivere til øget hastighed, når blik og klap skal hele vejen rundt, eller udfordre børnene med, at man ikke må sige noget imens (der må gerne grines).

Fælles fortælling

Dette er en lille, sjov aktivitet, hvor børnene er samlet i en rundkreds med god afstand. Hvert barn kan bidrage med dets fantasi i en fælles fortælling, og reglerne er få: Rækkefølgen er mod uret, og der skal digtes videre fra samme historie fortalt af de andre, så det enkelte barn oplever at kunne bidrage til og være en ressource i børnefællesskabet. Fx kan den voksne starte med: "Der var engang en stor trolde, som havde store fødder", og et barn fortsætter "... og trolde havde også en stor mave ..." Sådan fortsættes runde efter runde. Bagefter kan den voksne spørge, om der er en, der kan genfortælle historien.

Variation: Den voksne kan efter fortællingen igangsætte en tegneaktivitet, hvor børnene skal tegne det, de synes var mest spændende ved fortællingen.

Udfordringer og muligheder

De foreslåede aktiviteter kræver plads, så det kan anbefales, at de igangsættes udendørs, i en gymnastiksal eller et aktivitetsrum. Aktiviteterne rummer uendelige muligheder for variationer af kropslige (*Alle kroppe med*), verbale (*Blik & Klap*) eller fantasifulde (*Fælles fortælling*) udtryksformer.

Forberedelse

Ingen af de tre aktiviteter kræver praktisk forberedelse.

Materialer

- Musik.
- Evt. papir og farver – som variation.

Videre arbejde

I dette materiale har der været præsenteret tre forskellige aktiviteter, som kan bidrage til børnenes sociale udvikling samt relations- og fællesskabsdannelse. Jeg vil anbefale, at det pædagogiske personale arbejder videre med legens betydning for børns sociale udvikling. Der er god inspiration at hente i Søren Smidts film *Børn og leg* (<https://emu.dk/dagtilbud/det-paedagogiske-grundlag/leg/born-og-leg>).

"Hør, hvad jeg tegner" og skiltemaling

(Kommunikation og sprog)

Fagpersonen bag aktiviteten

Anja Kirkeby er uddannet skiltemaler og billedkunstner og har en master i børne- og ungdomskultur. Hun har i en lang årrække undervist på pædagoguddannelsen på Professions-skolen UCN og er nu oplægs- og foredragsholder om tegning i pædagogisk arbejde. Hun er forfatter til bogen *Hør, hvad jeg tegner! Tegning i pædagogisk arbejde med børn* (2020).

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Kommunikation og sprog

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

(§ 7 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer)

Tankerne bag aktiviteten

Børnene vender tilbage til en hverdag præget af et stort fokus på hygiejne, smitte og rengøring og med mange nye samværs- og færdselsregler. Inden for dette læreplanstema er det derfor oplagt at sætte fokus på den nye kultur og støtte børnene i, hvordan de kan agere i og udtrykke sig om den. I det følgende foreslår jeg forskellige aktiviteter, der har til formål:

- At give børnene mulighed for at udtrykke og dele deres oplevelser, tanker og holdninger.
- At inddrage børnene i kommunikationen af de nye retningslinjer, så de bliver aktive medskabere af den nye hverdag.

Aktiviteten

Hør, hvad jeg tegner!

Tegning er en vej for børnene til at forstå forskellige forhold, de er optagede af. Når de tegner, kommer deres tanker, ideer og holdninger til syne på en måde, der giver de voksne et unikt indblik i, hvad der optager børnene.

De nye faste, små børnegrupper giver gode betingelser for at skabe både fordybelse og samtale.

Hvis man opfordrer børnene til at tegne, vil der ofte opstå interessante samtaler ud fra, hvad børnene tegner. Enten opstår de spontant på børnenes initiativ, eller de kan hjælpes frem via den voksnes nysgerrige spørgsmål, så børnene får sat ord på tegningerne. Spørgsmålene eller kommentarerne, der kan sætte gang i samtalen, kan fx være:

- "Hvad er det, du tegner der?"
- "Nej, se! Henrik tegner et næsehorn! Kan I huske, at vi en gang var i zoo og så et næsehorn der?"
- "Sofie og Anna tegner vist det samme, gør I ikke?"
- "Hvad tegner I andre?"

Når børnene tegner, er de måske optagede af noget helt andet end coronakrisen. Eller de er netop optagede af at bearbejde den nye situation med alt det, den indebærer.

Hvis nogle børn tegner coronarelaterede emner, er det vigtigt også at følge dette spor i samtalen, og det kan føre til gode fælles snakke om den ændrede hverdag. Det er en god ide at give tegningerne titler, som børnene selv formulerer, så de på den måde vænnes til at oversætte 'tegnesprog' til verbalsprog.

Skiltemaling

Det er også oplagt at involvere børnene direkte i tilrettelæggelsen af den nye hverdag. En måde at arbejde med de nye hverdagsrutiner i institutionen er at lade de største børn tegne skilte, der viser, hvordan man skal agere forskellige steder i institutionen, fx:

- Hvordan man holder afstand og står i kø.
- Hvordan man vasker hænder bedst.
- Hvornår man skal vaske hænder.
- Hvordan det ser ud, når man nyser/hoster i ærmet i stedet for i hånden.
- Farvel til mor/far ved indgangen til børnehaven.

Gennem samtalen om det, børnene tegner, får de selv et præcist indblik i, hvad de nye forholdsregler handler om: vaske hænder, holde afstand, hoste/nyse i ærmet osv. Ved at tegne skilte kommunikerer børnene billedligt til hinanden i et sprog, de forstår i forvejen. Når skiltene kommer op at hænge, kan alle se, hvor de nye regler gælder.

Skiltene kan også handle om alle mulige andre ting end det, der relaterer sig til nye hverdagsrutiner, fx:

- Hvad man kan lege hvor.
- Hvad gør man hvor – fx "Her spiser man", "Her er garderoben".
- Skiltning på legetøjskasserne, skabene og på hylder, så man kan se, hvad der er i/på dem, og hvad der skal hvorhen, når man rydder op.

Eller man kan etablere en ønsketavle, hvor man hænger tegninger op af alt det, børnene drømmer om. Så kan man samles om tegningerne og tale ud fra dem. Det er en sjov og givende måde at holde samling på.

Skiltene bør hvis muligt lamineres, så de kan rengøres og kan hænges op udenfor. Både børn og voksne kan henvise til dem, så alle lærer at orientere sig efter dem – de bliver en slags trafikskiltning i børnehaven, der forhåbentlig letter kommunikationen, når de voksne skal huske børnene på de nye måder, vi er sammen på.

Vælg ud, hvem der kunne tænkes at gå foran med at omsætte de nye regler til tegninger. Det vil måske først og fremmest være de største børn, der vil kunne tegne, så man forstår tegningerne uden forklaringer. Men uanset hvem der tegner, kan man lade børnene forklare, hvad deres tegning betyder. Derfor gør det ikke noget, at tegningen ikke umiddelbart kan 'læses'. Man skal jo også lære, hvad trafikskilte betyder. Bagefter skriver man forklaringen på en seddel ved tegningen, så alle voksne kan læse den op. Skriv barnets navn ved tegningen, så tegneren eventuelt kan tilkaldes og forklare budskabet. De fleste børn vil være stolte over at hjælpe på den måde.

Brug tegningerne som udgangspunkt for samtaler med alle børnene om, hvad det er, der foregår, og hvorfor der er nye retningslinjer. Tal med alle børnene om, hvad tegningerne handler om, hvor de skal hænge, og hvordan de kan bruges til at huske, hvad man gør hvor. Det er vigtigt, at man er opmærksom på, hvor børnene er, og afstemmer samtalerne efter dem.

Udfordringer og muligheder

De mindste børn tegner måske ikke endnu på en måde, så man kan se, hvad det, de tegner, forestiller. Men det er ikke det samme som, at de ikke har noget at sige om det, de tegner.

Nogle børn har måske ikke lyst til at tegne eller lave skilte, men vil fx gerne være med til at snakke om dem eller udtænke dem.

Det er ikke vigtigt, at alle børn taler om deres tegning eller deltager i skiltemalingen. Lad dem selv vælge, hvordan de vil deltage. Det vigtige er at skabe en situation, hvor der er ro til at fordybe sig i sine egne tanker, eller at den voksne faciliterer de gode samtaler om det, der kommer frem i tegningerne og i snakken om dem.

Forberedelse

Det er vigtigt, at der er god plads mellem børnene, men det er klart at foretrække, at de placeres rundt om et bord eller i en rundkreds på gulve, så tegneaktivitetens sociale potentiale udnyttes. Materialer bør findes frem på forhånd, så uro og afbrydelser undgås. Tegning kan også sagtens foregå udendørs, evt. under et halvtag, så man også kan tegne, når det regner.

Det vil også være en god ide på forhånd at afklare, hvem der står for laminering og ophængning af skiltene.

Materialer

- A3-papir i god kvalitet (skal kunne ses på lang afstand)
- Tykke tusser, der kan rengøres eller kun bruges af det enkelte barn (ses bedre på afstand end farveblyanter og tynde tusser).
- Evt. tegnebrætter, hvis børnene ikke sidder ved borde.
- Evt. lamineringsmaskine.

Gode materialer fremmer børnenes lyst til at tegne. Glat almindeligt kopipapir egner sig godt til tusser. Tusser er ofte børnenes foretrukne, når de skal forklare eller tegne detaljeret, men fedtfarver er også gode på både kopipapir og lidt grovere tegnepapir. Vandfarve kræver pensler, vandglas og ordentligt tykt papir, der kan opsuge vandet og ikke buler eller krøller.

Videre arbejde

Pædagogisk personale, der bruger tegning som udgangspunkt for samtaler med børnene eller som anledning til at få indblik i det enkelte barn, oplever ofte så positive samspil med børnene om dette, at det bliver en fast aktivitet i hverdagen. Når børn får tid og rum til at tegne, giver det dem en stemme og et visuelt sprog, der kan uddybe det talte sprog og åbne for gode samtaler i hverdagen.

Corona-rap

(Krop, sanser og bevægelse)

Fagpersonen bag aktiviteten

Nils Falk Hansen er uddannet pædagog og cand.pæd.soc. Han har indtil for nylig undervist på pædagoguddannelsen på Professionshøjskolen Absalon og KP, men er nu i gang med et ph.d.-projekt om børns fantasileg på DPU/Aarhus Universitet. Han har redigeret antologien *Æstetikken tilbage i pædagogikken – på opdagelsesrejse mod ukendte mål* (2017) og er medforfatter til bogen *Vovemod og handlekraft – om æstetik, kreativitet og skabende pædagogik* (2020).

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Krop, sanser og bevægelse

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde, både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

(§ 9 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer)

Tankerne bag aktiviteten

Kroppen og sanserne er det vitale centrum for børns møde med verden. Den brændende nysgerrighed, der driver små børn ud på deres første sansemættede opdagelsesrejser, kravlende modigt af sted væk fra far og mors sikre favn for at undersøge deres fysiske og sociale omverden, har essentiel betydning for et godt børneliv. Dagtilbudstidens vigtigste erfaringer former sig gennem fortættede møder med andre levende, hoppende, legende, snigende, snurrende, løbende og kravlende børnekroppe. Hos de voksne kan man søge varme, trøst og omsorg, når der er brug for det, eller et opmuntrende kærtegn, når man skal finde mod til at klare nye og spændende udfordringer. Kroppen er også porten til fællesskabet, ikke det store abstrakte fællesskab, men det konkrete kropsligt situerede fællesskab, hvor hverdagens fysiske møder udgør omdrejningspunktet i institutionens sociale liv.

Så hvad stiller vi op, når nødvendige sundhedsmæssige forholdsregler skaber barrierer for den tætte kropskontakt, som er legens, fællesskabets, omsorgens og det pædagogiske hverdagslivs dynamiske omdrejningspunkter? Hvordan genskaber vi muligheder for at bringe de vågne sanser, de aktive kroppe og de stærke fælles oplevelser ind i en pædagogisk dagligdag under de nuværende omstændigheder, hvor børnene skal holde afstand til hinanden? Her følger nogle forslag, som forhåbentlig kan give pædagogisk inspiration i en anderledes tid, hvor både børn og pædagogisk personale i dagtilbud møder nye udfordringer.

Aktiviteten

Jeg foreslår en rytmisk rammeleg, der kan indgå i sammenhængende aktivitetsforløb eller inddrages efter behov i små daglige ritualer i de små børnegrupper.

Den bærende ide er at rammesætte en bevægelsesaktivitet, der åbner op for glædesfyldt samvær, knytter an til sanser, krop og rytmisk improvisation samt skaber et ritual i hverdagen, der understøtter fællesskabet.

To pædagogiske opmærksomhedspunkter er væsentlige at have for øje for at sikre, at der skabes et rum for børneperspektivet i aktiviteterne på trods af de nye vilkår.

- **Tænk jer selv som inspiratorer frem for instruktører.** Ved at begrænse de lange verbale introduktioner til aktiviteterne. Brug i stedet kroppen, gestikken og mimikken til at invitere børnene ind i aktiviteterne.
- **Forhold jer åbent over for børnenes input.** Ved at forfølge og skabe plads til børnenes egne ideer. Rytmisk bevægelsesleg orkestreres i spændingsfeltet mellem didaktisk rammesætning og improvisatorisk vovemod.

Aktiviteten kan foregå på legepladsen, i en rytmiksal eller inde. Et passende antal puder, kridtmarkeringer eller lignende anbringes i en stor cirkel med god afstand imellem. For at skabe spænding kan man aftale et kaldesignal på forhånd, der betyder, at alle skal finde deres plads.

Den voksne introducerer til fællesrap ved først selv at rytmerappe den. Husk at få kroppen med i rytmen med tramp, klap og dans.

Vers 1

*Vi må passe på corona
Fra New York til Barcelona
Aarhus eller København
Har din by et andet navn?
Voksne og børn brøler i kor: Hvor bor vi?
(voksne og børn råber bynavnet i kor)
OBS: Kan suppleres fx med børnehavens
navn, stuenes navne osv., hvis børnene synes,
det er sjovt.*

Vers 2

*Hvis vi vasker vores hænder (alle lader, som
om de vasker hænder – gerne med hele
kroppen)
Passer godt på vores venner (alle vinker, smiler
eller sender fingerkys til deres venner)
Kan vi sagtens drøne rundt (alle løber op og
ned på stedet masser af kraft)
For det er jo rigtig sundt (alle strækker sig
mod himlen – op på tæer og op med armene)*

Vers 3

*Vi kan snige os og hoppe (alle hopper)
Løbe hurtigt eller stoppe (alle stopper)
Kravle op og ned igen (alle kravler op og ned)
Lege gemme med en ven (alle gemmer an-
sigtet i hænderne, som om de gemmer sig)*

Deltagerne (børn og voksne) skiftes til, efter tur, at hoppe ind i cirkelens midte for at lave deres helt egne sjove, udfordrende, mærkelige, ninja-agtige, generte eller megasmidige bevægelse, mens de andre klapper, synger og efteraber den, der er i midten. Fællesdansen kan enten orkestreres af en voksen, eller ansvaret for at udpege en solodanser kan uddelegeres til skiftende børn. Fortsæt legen, til alle er trætte, eller den begynder at blive kedelig.

Afslut aktiviteten med fælles afslapning. Lad børnene ligge på ryggen og kigge op i loftet/himlen, mens I spiller noget stille meditationsmusik, fortæller en historie eller fører dem igennem en drømmerejse.

OBS: Man kan forkorte, ændre eller justere teksten uden problemer, hvis de mange ord er for stor en udfordring for de mindre børn, eller hvis nogle vers fænger mere end andre. Man kan også digte videre og lave nye vers sammen med børnene. For de mindste børn kan man nøjes med det første vers, hvor de voksne synger/rapper for, og så fortsætte med helt enkle vers, hvor børnene kan koncentrere sig om at få ord og bevægelser til at hænge sammen, fx:

- Hoppe hoppe hoppe hoppe (børnene hopper).
- Danse rundt og rundt og rundt (børnene danser rundt og rundt).
- Én arm op over hovedet, to arme op over hovedet, danse på ét ben, danse på alle fire, danse med lukkede øjne osv.

Udfordringer og muligheder

Det er vigtigt at afstemme legen dynamisk efter den aktuelle børnegruppes sammensætning og interesser samt at gå foran som kreativ inspirator og musikalsk igangsætter med hele kroppen forrest. Brug de små børns fascination af gentagelser, imitation og forbindelseslinjer mellem ord og fagter som afsæt for at fange deres nysgerrighed og engagement i legen. Brug de store børns sproglige og kropslige nysgerrighed, fantasi og kreativitet som ressource til at generere nye ideer, der kan udvikle legen. Husk også, at nogle børn har det bedst med at kigge på fra sidelinjen et stykke tid, inden de føler sig trygge nok til at deltage, og denne såkaldt *legitime perifære deltagelse* er også en måde at være med på. Husk også, at jeres egen musikalske udtryksglæde er afgørende for at få børnene med.

Forberedelse

Det er en god ide at prøverappe sangen på forhånd og tænke i mulige nye vers.

Materialer

- Siddemåtter eller puder (indenfor).
- Kridt til at markere cirkel og sidde-/ståpladser (udenfor).

Videre arbejde

Kun fantasien sætter grænser.

- Nye vers, hiphop-moves og bevægelsesmønstre kan føjes til corona-remsen, synges i kor på aftalte tidspunkter, så det runger gennem hele institutionen, eller ud over legepladsen, så det kan høres i hele nabolaget.
- Man kan arbejde med temposkift, starte helt stille og hviskende for så at bygge op til et crescendo, danse langsomt som et sløvt næsehorn eller lynhurtigt som en sulten gepard på jagt efter gazeller.

Naturskattejagt og sæbeproduktion

(Natur, udeliv og science)

Fagpersonen bag aktiviteten

Sanni Maria Pedersen Korsgaard er cand.pæd.psyk., naturpædagog i en udflytterbørnehave og konsulent i DLO, Daginstitutionernes Landsorganisation. Hun var medlem af mastergruppen for den styrkede pædagogiske læreplan og sad i arbejdsgruppen for læreplanstemaet Natur, udeliv og science. Hun er oplægsholder og forfatter til bogen *Sæt spor – natur, udeliv og science i børnehøjde (2018)* og børnebogen *Min egen kuffert om kroppen for de små (2018)*.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Natur, udeliv og science

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

(§ 9 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer)

Tankerne bag aktiviteten

Formålet med denne aktivitet er at skabe tryghed hos børnene i en tid, hvor de oplever, at nogle ting er anderledes. Måske kan de voksne virke bekymrede, og der er nye forholdsregler, som kan være svære at forstå.

Vi skal trække lege og aktiviteter, som vi plejer at lave inde, med udenfor. Når børn opholder sig, leger og lærer i naturen, så udvikler det ikke 'kun' deres motorik og sansemotorik, men også deres opmærksomhed, hukommelse, problemløsningsevne og kreativitet, ligesom det understøtter deres relationer og sociale trivsel. Desuden er risikoen for smitte meget mindre, når vi er udendørs, bl.a. fordi vi er bedre til at holde afstand. Der er altså rigtig mange positive effekter ved at lade børn være, lære og lege i naturen lige nu.

På en legende og undersøgende måde får børnene i denne aktivitet en oplevelse af at kunne handle selv. Det giver dem selvværd, selvtillid og livsduelighed. De skal samarbejde, og de skal producere noget konkret, som de kan være stolte af, så de også får ejerskab over nogle af de nye aktiviteter, som fx håndvask, der kommer til at blive en større del af deres hverdag.

Aktiviteten

I denne aktivitet skal børnene ud på en skattejagt med opgaver og fokus på naturoplevelser, sansning, matematisk opmærksomhed og problemløsning. Skattejagten slutter omkring bålet, hvor børnene skal producere deres egen sæbe, som de kan bruge til ... ja, at vaske hænder med.

Børnene går med deres børnegruppe og den tilknyttede voksne.

Post 1: Her skal børnene finde ud af, hvad afstand er. Hvad er én meter, hvad er to meter?

Hvor meget tror børnene, én meter er? De kan gætte og vise. Dernæst måler børnene og den voksne to meter op på et reb med en tommestok eller et målebånd. Ved hver to meter slås en knude på rebet. Nu ved børnene lidt om, hvad to meters afstand er. Tag evt. rebet med videre på skattejagten – dog med bevidstheden om, at børnenes selvfølgelig ikke vil kunne holde to meters afstand hele tiden. Men de kan prøve, og måske kan det blive en leg, hvor det går ud på, at rebet skal være strakt ud hele tiden.

Post 2: Børnene får uddelt en æggebakke hver, som er farvede i hullerne i bunden.

Opgaven lyder: Find ting i naturen, der har samme farve – brug æggebakkerne.

Skal det være sværere for de større børn: Find ting i naturen, der har samme form (rund, firkantet, trekantet, rektangulær, oval). Eller: Find dyr i naturen med fire ben, seks ben, otte ben, mange ben.

Post 3: Børnene trækker et kort med et foto, et billede eller en tegning af fx et hus.

Opgaven lyder: Lav huset på billedet i materialer, I finder i naturen. Børnene opmuntres til selv at finde svar og løsninger på opgaven og til at være vedholdende i at løse opgaven enten sammen eller hver for sig.

Post 4: Helst på et sted med mange naturmaterialer, som fx blomster, kogler, sten, græs, pinde, planter. Tal først med børnene om, hvad mønstre er, og om de kender mandala-farvebøger.

Opgaven lyder: Lav din egen 'maturmandala' af ting, du finder i naturen. Hvis I har kamera eller telefon med, kan den voksne evt. tage et foto af børnenes naturmandalaer.

Post 5: På vej hjem kan børnene evt. plukke blomster eller krydderurter, hvis I er så heldige, at der vokser sådan nogle på vejen (ellers kan de evt. indkøbes til lejligheden). Eller måske har I en køkkenhave eller et bed på legepladsen. Det kan være morgenfrue, rosenblade, rosmarin, mynte, lavendel eller bare forskellige grøftekantsplanter.

Post 6: Vi slutter af ved bålet, hvor børnene skal producere deres egen sæbe.

Opgaven lyder: Nu skal vi lave vores egen sæbe over bål.

Fremstilling af flydende økologisk sæbe uden kemi. Fremstillingen tager ca. 25 minutter, så her er der god tid til at hygge ved bålet med sjove historier, og hvad børnene ellers er optaget af, og måske kan dagens oplevelser og skattejagten evalueres med børnene.

1. Tag omkring 10 hele sæbebærskaller pr. liter vand op i en gryde over bålet.
2. Kog det i ca. 15-20 minutter.
3. Brug bagsiden af en stor træske til forsigtigt at presse sæbebærrene, så der kommer ekstra meget saponin ud af skallerne. Undgå at ødelægge skallerne.
4. Når væsken er afkølet, skal den drænes gennem et klæde, brug fx et rent viskestykke.
5. Tilsæt dernæst 1 tsk. citronsyre pr. 1/2 liter væske, og rør, indtil det er opløst (citronsyren forlænger holdbarheden på sæben).
6. Når sæben er lidt afkølet, tilsættes farve.
7. Efter yderligere afkøling og under omrøring tilsættes æterisk olie eller børnenes krydderurter og blomster, som er hakket fint.

Opbevares sæben i køleskab, vil holdbarheden forlænges.

Udfordringer og muligheder

Har I ikke en bålplads, ligger der måske et naturområde i nærheden, hvor skattejagten kan afholdes, og hvor der er mulighed for at slutte af ved bålet. Skattejagten kan også afholdes uden den afsluttende bålaktivitet. Find evt. på flere poster i stedet, alt efter børnenes alder og udviklingstrin. Er posterne for svære, kan de fleste justeres til yngre børn. Fx kan æggebakkejagten handle om at finde lige så mange ting, som der er huller i æggebakken, og fylde den op med noget, barnet synes er spændende.

Forberedelse

Planlæg posterne:

- Mal æggebakkerne i farver, eller lad børnene gøre det som en start på naturskattejagten.
- Tegn eller print et foto af et hus, en snegl eller andet.
- Print evt. en kopi af en mandala.
- Gør klar til bål – find bålgrej frem.
- Find materialer til sæbefremstilling frem.

Materialer

Til skattejagten:

- Æggebakker malet med forskellige farver.
- Tømmestok eller målebånd.
- Et reb, sjippetove eller andet tov.
- Et billede af et hus, en snegl eller noget andet, børnene kan gengive med naturmaterialer.
- Kopi af en mandala fra en malebog som inspiration til børnenes egen naturmandala.
- Små spande, børnene kan samle blomster og krydderurter i.

Til sæbeproduktionen:

- En pose med sæbebær. Sæbebær stammer fra træet *Sapindus mukorossi*, som bl.a. gror i Nepal og Indien. Skallerne, der sælges under navne som sæbebær, vaskeskaller og sæbenødder, indeholder sæbestoffet saponin, som har en vaskende og skummende effekt. De kan købes i de fleste helsekostbutikker, på nettet og i nogle supermarkeder.
- Frugtfarve, få dråber til 100 g sæbe.
- Citronsyre. Citronsyre er et naturligt konserveringsmiddel, der er spiseligt og kan købes i de fleste supermarkeder, ofte i sektionen med bageingredienser.
- Æterisk olie, fx pebermynteolie, tetræolie eller eukalyptusolie er både antibakterielle og dufter frisk, ca. 20 dråber pr. 100 g sæbe.
- Blomster eller krydderurter fundet i naturen, fx lavendel, rosmarin, morgenfrue, mynte, rosenblade eller andet.
- En stor bålgrøde.
- Syltetøjsglas eller flasker med låg, der er rengjort. Børnene kan evt. tegne og pynte glassene forinden.

Videre arbejde

En skattejagt kan altid udbygges og både skaleres op og ned. De større børn kan fx støttes i selv at lave poster til hinanden.

God appetit!
Med venlig hilsen
Dorthe A/S

SUNDHED

FØDEVARESikkerhed

DYREVELFÆRD

DANSK KVALITET

Fællesskabs- cirklen

(Kultur, æstetik og fællesskab)

Fagpersonen bag aktiviteten

Mikkel Snorre Wilms Boysen er cand.mag. i musik og historie, master i professionsudvikling og ph.d. i kreative læreprocesser. Han er ansat som docent ved Professionshøjskolen Absalon og er medforfatter til bogen *Vovemod og handlekraft – om æstetik, kreativitet og skabende pædagogik* (2020).

Pædagogiske mål for læreplanstemaet: Kultur, æstetik og fællesskab

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

(§ 13 i Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer)

Tankerne bag aktiviteten

Pædagogisk personale har en vigtig rolle som inspiratorer og rammesættere i forhold til læreplanstemaet "Kultur, æstetik og fællesskab". Den særlige tid, vi er i, kan bruges til at sætte ekstra meget fokus på at give børn fælles kulturelle oplevelser og samtidig understøtte de mange sundhedsfaglige retningslinjer. Lad os give dem historier, musik, danse og kulturel inspiration. Med dette formål præsenterer jeg i det følgende et bud på en række aktiviteter, der bygger på fire principper:

- **Musikken:** Brug musikken, da den er velegnet til at skabe oplevelse af fællesskab, uden at vi behøver at holde i hånd eller være fysisk tætte på hinanden. Der er brug for en oplevelse af fællesskab i denne tid, hvor børn skal holde afstand.
- **Cirklen:** Hvis børn placeres i en cirkel med god afstand til hinanden, kan vi skabe rammerne om værdifulde fælles kulturelle aktiviteter og samtidig reducere smittefare.
- **Kroppen:** Brug krop og hænder til at skabe musik, lyd og fortælling fremfor at bruge instrumenter, der giver unødig smitterisiko.
- **Formidling:** Sæt fokus på den voksne som inspirator og formidler, og lad børnene få tid og rum til også at være tilskuere.

Aktiviteten

Jeg foreslår en variation over en helt traditionel samling på stuen eller udenfor på legepladsen, der bygger på ovenstående principper.

- **Start:** Børnene sætter sig i rundkreds med god afstand. Den voksne har markeret stedet, hvor hvert barn skal sidde, fx med puder, hulahopringe, kridtstreger, skamler eller lignende.
- **Sang:** Syng en fællessang, som børnene plejer at synge.
- **Opvarmning:** Lav sjove opvarmningsøvelser, hvor børnene imiterer den voksne. Ryst hænder, krop, arme osv. Her kan der oplagt indlægges små øvelser, hvor den voksne viser i luften, hvordan man vasker hænder, og børnene imiterer.
- **Trommeregse:** Nu skal der trommes på gulv og lår. Vi leger en leg, hvor børnene skal forestille sig, at de tager på rejse til forskellige lande. Et af børnene får lov til at vælge, hvor de skal rejse hen (se mere om trommeregse i nedenstående).
- **Dans:** Nu skal der spilles dansemusik over musikanlægget. Dette er meget oplagt at gøre udenfor, hvis man bare har noget at spille højt med. Og god musik at danse til. Den voksne finder på forskellige danseøvelser, som børnene imiterer. Og børnene finder på skift på bevægelser, som de andre efterligner.
- **Dagens klassiker:** Den voksne læser, fortæller, improviserer eller dramatiserer en kendt fortælling (se nedenstående). Det er en fordel at fortælle/dramatisere fremfor at læse op, så børnene ikke motiveres til at samle sig tæt sammen omkring den voksne for at se på billeder i bogen.
- **Kreativitet:** Nu skal der arbejdes videre med "Dagens klassiker". Børnene skal være kreative og skabe noget fra historien. Det kan være byen, hvor historien foregår, eller slottet, hvor kongen bor. Børnene fordeles udenfor på deres areal på legepladsen. Nogle børn går til sandkassen og bygger med sand. Andre børn går hen og finder sten eller pinde, som de fx bygger en borg eller en tipi med. Børnene kan også få et stykke ler hver, som de kan bruge til at forme én af personerne fra historien. Alternativt kan børnene blot opfordres til at lege rollelege med udgangspunkt i historiens personer og temaer.

Ovenstående program kan sagtens anvendes med de mindste i dagplejen og vuggestuen også. Særligt er sange med fagter og musik med bevægelser velegnede. "Dagens klassiker" bør dog snarere bestå af en meget enkel historie, som den voksne improviserer eller genfortæller. Alternativt kan "Dagens klassiker" udgøres af et stykke klassisk musik, som børnene slapper af til eller laver bevægelser til med inspiration fra den voksne (se nedenstående).

Dagens klassiker

"Dagens klassiker" kan laves på mange måder. Det kan anbefales at genfortælle store klassikere til børnene ud fra egen hukommelse (eller forberedelse). Fx *De tre Bukke Bruse*, *Gummi Tarzan* eller *Hans og Grethe*. Lav forskellige små øvelser undervejs, hvor handlingen dramatiseres af dig og børnene. Fx når Gummi Tarzan drikker heksens ulækre trylledrik eller skyder bolden i målet til fodboldkampen. Eller når Gummi Tarzan viser sine kæmpe muskler frem til de store drenge. Her kan børnene efterligne den voksne i den dramatiserede handling. Børnene kan også selv give bud på, hvordan de forskellige personer ser ud eller lyder, fx når faren siger "Du er da også en rigtig vatnisse. En rigtig GUMMI-TARZAN".

Dagens klassiker kan også være et stykke musik eller et billede eller et maleri. Fx kan man fortælle lidt om Mozart, og hvordan han rejste rundt i verden og optrådte ved de kongelige hoffer, da han var en lille dreng. Og så kan man spille et stykke Mozart-musik, mens børnene ligger på madrasser (sørg evt. for, at børnene selv har et håndklæde med, som de kan ligge på) eller i græsset med lukkede øjne. Eller man kan fremvise et maleri, som man kan fortælle om eller spinde en historie over.

"Dagens klassiker" og den efterfølgende kreative øvelse skal naturligvis hænge sammen. Børnene skal fx bygge de fine slotte, hvor Mozart spillede koncerter, i sandkassen. Eller børnene skal finde sten, mudder og grene og bygge den bro, som de tre Bukke Bruse går hen over. Eller nogle børn skal lave en hemmelig sti med småsten på legepladsen, som andre børn skal følge – ligesom Hans og Grethe.

Trommerejse

"Hvor skal vi tage hen i dag?" spørger den voksne. "København," siger Thomas. "Island," siger Pia. "OK, i dag tager vi til Island," siger den voksne. Først klapper alle deres imaginære ged, som de sidder på, og beder den sødt om at ride til Island. Børnene fortæller måske lidt om hver deres ged. Er den gammel eller ung? Eller doven? Så slår alle langsomt på lårene eller tramper i jorden, hurtigere og hurtigere, i takt med at gederne får mere fart på. Til sidst kan børn og den voksne ikke tromme hurtigere. Så er gruppen kommet frem. Så tager alle deres imaginære kikkert frem og sætter foran øjnene. "Hvad kan I se?" spørger den voksne. Nogle børn ser forskellige ting, og den voksne hjælper med at bygge videre på de fantasifulde ting, børnene ser. Den voksne kommer også med konkrete forslag, fx ved at få øje på en vulkan. Måske vandrer alle nu op til toppen af vulkanen og kigger ned i den. Her bliver de fælles trommeslag langsomme og langsomme, fordi gruppen nærmer sig toppen, og gederne bliver mere og mere trætte. Når alle har set nok, tager gruppen hjem igen. Dog ikke uden først at spørge den søde ged om hjælp. Så laver alle trommetempoet fra langsomt til hurtigt ligesom på udrejsen. Så er børn og voksen hjemme igen.

Udfordringer og muligheder

Når der laves fællessamlinger udenfor, kan det være en udfordring at lave bestemte typer af øvelser, da lyden hurtigere forsvinder, især hvis det blæser. Derfor må man justere programmet efter forholdene. Øvelser og aktiviteter, der er særlig gode at anvende udenfor, kan fx være:

- Danse og øvelser til musik fra musikanlæg.
- Øvelser, hvor man lukker øjnene og lytter til naturens eller byens lyde og bagefter taler om, hvad man har hørt.
- Sange, hvor man bruger mange fagter, da det er nemt at imitere bevægelser, selvom lyden er mindre kraftig.
- At fortælle historier fremfor at læse op. Både vind og sol kan nemlig forstyrre oplæsning af bøger, når man er udenfor.

Forberedelse

Forud for den nye samling i fællesskabscirklen, skal man sørge for:

- Placering af hulahopringe, siddemåtter, puder, træstammer eller lignende.
- Udvælgelse af musik som udgangspunkt for dans.
- Udvælgelse af historier, kunstværker eller musik, som man vil formidle.

Materialer

- (Transportabelt) musikanlæg.
- Hulahopringe, puder, siddemåtter, skamler eller lignende (en til hvert barn, hulahopringe skal rengøres efter brug).
- Musiknumre.

Videre arbejde

Generelt vil jeg opfordre til at bruge denne tid på at formidle kunst og kultur til børnene og udfordre deres egen skabertrang. Det er oplagt, at det pædagogiske personale tager afsæt i deres egne interesser og forskelligartede erfaringer med kunst og kultur i deres videre arbejde med børnene. Yderligere er det værdifuldt at arbejde tematisk med børn, sådan at der skabes sammenhæng i børnenes hverdag. Få evt. inspiration til dette arbejde i podcasten *Pædagoger lukker magien ind i børnehaven*

<https://bupl.dk/fagbladet-boernunge/boernunge-podcast/>

eller forskningsprojektet og den tilhørende rapport *Magien ind i dagtilbuddet, som er tilgængelig på BUPL's hjemmeside*

<https://bupl.dk/forskning-udvikling/stoettede-projekter/forskningsprojekter/>.

Her kan du finde yderligere inspiration

Generel information om COVID-19

sst.dk/corona

Det pædagogiske arbejde i dagtilbud under corona-epidemien

Faghæfte med inspiration og konkrete råd til, hvordan dagtilbud holder fast i det fælles pædagogiske grundlag og får det bedste ud af en meget anderledes tid.

sst.dk/paedagogisk-faghaefte

Sådan går vi i børnehave igen

En kort tegnefilm til børn og forældre om de nye rutiner i institutionerne.

sst.dk/film-boernehaven

De sundhedsfaglige retningslinjer

Vejledning og materialer til genåbning af dagtilbud.

sst.dk/genaabning-af-dagtilbud

Alineas vaske hænder-sang

Alineas vaske hænder-sang, der varer et minut

sst.dk/da/Udgivelser/2020/Film-Vask-haender-sang

Vask hænder-rap med Chapper

sst.dk/film-vask-haender-rap

Inspirationsmateriale om læreplanstemaet Natur, udeliv og science

emu.dk/dagtilbud/de-seks-laereplanstemaer/natur-udeliv-og-science/inspirationsmateriale-om-natur-udeliv-og

Inspirationskatalog

© Sundhedsstyrelsen, 2020
Publikationen kan frit refereres
med tydelig kildeangivelse.

Sundhedsstyrelsen
Islands Brygge 67
2300 København S

www.sst.dk

Elektronisk ISBN: 978-87-500-5721-5

Sprog: Dansk
Version: 01
Versionsdato: 24-04-2020
Format: pdf
Foto: Shutterstock

Udgivet af Sundhedsstyrelsen,
april 2020